

Motstand mot betaling for helse-data

Svarene til høringen om tilgjengeliggjøring av helsedata viser at mange reagerer på Helse- og omsorgsdepartementets forslag om å ta betalt for tilgang til dataene, skriver Dagens Medisin.

Fristen for å gi høringssvar til forslag til forskrift om løsning for tilgjengeliggjøring av helsedata (Helseanalyseplattformen og Helsedataservice) gikk ut fredag 13. august.

Flere av høringsinstansene reagerer på at det legges opp til at Direktoratet for e-helse skal ta seg betalt for tilgang til helsedata fra registrene og frykter at prisene kan føre til mindre bruk av helsedata enn i dag.

Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering (SKDE) mener høringsnotatet fra HOD i for liten grad synliggjør de økonomiske konsekvensene av løsningen: «Foreløpig forslag til prisliste for å gjøre data tilgjengelig viser at løsningen vil innebære en betydelig kostnadsøkning for brukerne», skriver de.

SKDE viser til at data som hovedregel utleveres kostnadsfritt fra kvalitetsregistrene til fagmiljøet og akademiske institusjoner. De frykter at kostnadene for den nye ordningen særlig vil kunne ramme master- og doktorgradsstudenter og føre til mindre bruk av kvalitetsregisterdata til forskning.

Tannstein hos bjørn viser antibiotikabruk

Gammel tannstein gir et godt bilde på hvordan motstandsdyktige bakterier gradvis økte i takt med bruken av antibiotika, skriver forskning.no.

Forskere har undersøkt tannstein fra gamle bjørneskaller som oppbevares ved Naturhistoriska riksmuseet.

Resultatet fra undersøkelsene ble nylig publisert i tidsskriftet Current Biology.

Studien omfatter 82 hodeskaller fra svenske brunbjørner. Det eldste eksemplaret var 180 år gammelt.

Tannsteinen gjenspeiler hvordan svenskenes bruk av antibiotika økte siden 50-tallet og senere at bruken ble redusert.

Men hvordan kan forskerne vite det ut ifra tannstein?

Bakteriene som lever i munnen til bjørn er en del av plakken som legger seg på tennene deres. I løpet av bjørnens liv stivner denne plakken og blir til tannstein.

Tannsteinen beskytter faktisk DNA-et til bakteriene lenge etter bjørnens og bakterienes levetid. Dermed kan tannsteinen vise hva slags bakterier som fantes i munnen til bjørnen da den levde, forklarer Jaelle Brealey ved NTNU.

Gjennom økt bruk av antibiotika har noen bakterier greid å bli motstandsdyktige

mot disse legemidlene. Slike bakterier har egne gener som gir dem denne evnen. Det gjør altså at forskerne kan se hvor mye resistens det var blant bakteriene som levde i munnen til bjørnen.

Sammen med kollegaer ved Uppsala universitet kartla Brealey alt av DNA i tannstein fra de 82 skallene. Så sammenlignet de dette med databaser med DNA-et fra bakterier som forskere allerede vet lever i munnen til andre dyr.

Forskerne ville bare se på bakterier som finnes i munnen så de ikke risikerte å kartlegge moderne bakterier som kan ha dukket opp etter bjørnens levetid.

Så tok de det DNA-et som matchet kjente munnbakterier og så etter gener som gir antibiotikaresistens. Dermed kunne de se hvor mye det var av slike resistensgener i hver bjørn, og også hva slags type gener som fantes.

– Mengden av disse genene følger menneskers bruk av antibiotika i Sverige tett, og den øker i det 20. århundret før den så reduseres i løpet av de siste tjue årene, sier Brealey i en pressemelding fra Uppsala universitet.

Forskerne fant de samme nivåene med resistens i bakteriene uavhengig av hvor langt unna mennesker bjørnene levde.

– Det tyder på at spredningen av resistente bakterier og antibiotika i miljøet er svært stor, sier forsker Katerina Guschanski ved Uppsala universitet i pressemeldingen.

I 1995 satte Sverige i gang nasjonale tiltak mot antibiotikaresistens. Det ser ut til å ha hatt effekt:

Bakteriene hos bjørner født etter 1995 viste lite tegn på antibiotikaresistens. Men ikke så lite som hos bjørner som levde i tiden før mennesker begynte å bruke antibiotika i stor skala.

TannSpes

TannlegeSpesialistene i Oslo

tlf: 22 20 50 50 post@tannspes.nhn.no www.tannspes.no

RAGNAR BJERING
Kjeveortoped, PhD

ANDERS VALNES
Kjeve- og
ansiktsradiolog

KARL IVER HANVOLD
Oralkirurg, kjevekirurg

BANO SINGH
Tannlege, PhD

BJØRN EINAR DAHL
Protetiker, PhD

